

Regeringens proposition

1985/86: 57

om kassettskatten

Prop.
1985/86: 57

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 31 oktober 1985.

På regeringens vägnar

Olof Palme

Kjell-Olof Feldt

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa förenklingar i fråga om kassettskatten. Den föreslås tas ut med ett fast belopp per band, oavsett speltid. Skatten föreslås bli 15 kr. per videokassetband och 1 kr. 50 öre per oinspelat ljudkassetband. Gränsen för skatteplikt, 30 minuters speltid, föreslås slopad. I övrigt föreslås ändringar beträffande definitionen av kassetband så att även byggsatser till kassetband klart blir skattepliktiga samt ändringar av registreringsbestämmelserna.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1986.

Prop. 1985/86: 57 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1982: 691) om skatt på vissa
kassetband

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1982:691) om skatt på vissa kassetband¹

dels att 3 § skall upphöra att gälla,

dels att 2, 4, 5, 9 och 11 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Med videokassetband avses ett magnetband som är inbyggt i en kassett och som kan användas för upptagning av bilder avsedda att återges genom en teknik som i något skede utnyttjar elektriska signaler.

Med ljudkassetband avses ett magnetband som är inbyggt i en kassett och som endast kan uppta ljud.

Med oinspelade ljudkassetband jämställs inspelade ljudkassetband som med hänsyn till bandens eller kassetternas utförande, inspelningarnas art eller andra särskilda omständigheter uppenbarligen är avsedda att användas på samma sätt som oinspelade ljudkassetband.

Med kassetband enligt första eller andra stycket avses även ett magnetband på en spole som avpassats för att byggas in i en kassett.

4 §

Kassettskatt tas ut för videokassetband med 25 öre per *spelminut* och för ljudkassetband med 2 öre per *spelminut*.

Kassettskatt tas ut för videokassetband med 15 kronor per *band* och för ljudkassetband med 1 krona 50 öre per *band*.

5 §

Då ett skattepliktigt band införs till landet av någon som inte har blivit registrerad enligt 9 §, skall skatten erläggas till tullmyndigheten. I sådana fall gäller tullagen (1973: 670) i fråga om skatten. Dessutom gäller 9 kap. 4 § lagen (1984: 151) om punktskatter och prisregleringsavgifter.

Då ett skattepliktigt band införs till landet av någon som inte har blivit registrerad enligt 9 § *andra stycket*, skall skatten erläggas till tullmyndigheten. I sådana fall gäller tullagen (1973: 670) i fråga om skatten. Dessutom gäller 9 kap. 4 § lagen (1984: 151) om punktskatter och prisregleringsavgifter.

9 §

Riksskatteverket skall efter ansökan av den som *avser att yrkesmässigt göra* inspelningar eller kopieringar på ljudkassetband registrera denna som skattskyldig.

Riksskatteverket skall efter ansökan av den som yrkesmässigt *gör* inspelningar eller kopieringar på ljudkassetband registrera denna som skattskyldig.

Riksskatteverket får efter ansökan registrera som skattskyldig även den som avser att yrkesmässigt i mer än ringa omfattning göra inspelningar eller kopieringar på videokassettband. Detsamma gäller den som avser att införa skattepliktiga video- eller ljudkassettband till landet för yrkesmässig återförsäljning eller uthyrning i mer än ringa omfattning.

Riksskatteverket får efter ansökan registrera som skattskyldig den som i större omfattning

1. yrkesmässigt gör inspelningar eller kopieringar på videokassettband,

2. inför skattepliktiga kassettband till landet för yrkesmässig återförsäljning eller uthyrning.

11 §

I deklarationen får avdrag göras för skatt på sådana band

1. som har förts ut ur landet eller förts till svensk frihamn för annat ändamål än att användas där,

2. för vilka skattskyldighet tidigare enligt denna lag har inträtt,

3. som har återtagits i samband med återgång av köp,

2. som har återtagits i samband med återgång av köp,

3. för vilka i andra fall än som avses i 1 eller 2 skattskyldighet enligt denna lag tidigare har inträtt,

4. som har sålts med förlust för den skattskyldige, i den mån förlusten hänförs till bristande betalning från köparen,

5. för vilka sådan avgift som avses i ett den 2 mars 1982 träffat avtal mellan staten samt Sveriges Biografägareförbund, Folkets Husföreningarnas Riksorganisation, Föreningen Våra Gårdar, Sveriges Filmuthyreförening u. p. a., Föreningen Sveriges Filmproducenter och föreningen IFPI-VIDEO har erlagts till stiftelsen Svenska Filminstitutet.

Avdrag enligt första stycket 4 får göras med belopp som svarar mot så stor del av skatten som förlusten visas utgöra av bandens försäljningspris. Har sådant avdrag gjorts och inflyter därefter betalning skall redovisning åter lämnas för skatten på de band som betalningen avser.

Avdrag som avses i första stycket 5 får göras även om avgiften har erlagts efter redovisningsperiodens utgång men före den tidpunkt då deklarationen skall ha kommit in till beskattningsmyndigheten.

I deklarationen skall även uppges det antal skattepliktiga ljudkassettband, med angivande av deras speltid, som den skattskyldige har använt för sådan inspelning eller kopiering som sker yrkesmässigt.

I deklarationen skall även uppges det antal skattepliktiga ljudkassettband, som den skattskyldige har använt för sådan inspelning eller kopiering som sker yrkesmässigt.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

2. Den som är registrerad vid utgången av år 1985 skall senast den 27 januari 1986 lämna uppgift till riksskatteverket om sitt lager av kassettband vid utgången av år 1985.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 31 oktober 1985

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdsen, Leijon, Hjelm-Wallén, Andersson, Göransson, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hultström, Lindqvist

Föredragande: statsrådet Feldt

Proposition om kassettskatten

1 Inledning

Enligt lagen (1982:691) om skatt på vissa kassetband tas skatt ut på inspelade eller oinspelade videokassetband och oinspelade ljudkassetband. Skatten infördes den 1 september 1982. Skatteutskottet uttalade därvid (SkU 1981/82:66) att skatten måste betraktas som ett provisorium och att det var viktigt att den redan från början följdes upp. Så snart tillräcklig erfarenhet vunnits av skatten borde den enligt utskottet bli föremål för en allsidig utvärdering. Därvid borde bl. a. skatteutfallet och kostnaderna för uppbörd, administration och kontroll m. m. belysas och även alternativa skatteformer på detta område bedömas.

Riksskatteverket, RSV, har i en skrivelse till regeringen anfört att förutsättningar nu föreligger för prövning av huruvida skäl finns för en fortsatt kassetbandsbeskattning. RSV förordar i skrivelsen att skatten avskaffas. I andra hand har RSV föreslagit vissa förenklingar av lagen. Skrivelsen har remissbehandlats.

Jag tar i det följande upp de av RSV väckta frågorna om kassettskatten.

2 Gällande bestämmelser

Kassettskatt skall betalas vid omsättning eller uthyrning inom landet eller vid införsel till landet av inspelade eller oinspelade videokassetband och oinspelade ljudkassetband (1 §). Skatten beräknas efter bandens möjliga speltid (4 §). Band med en speltid om högst 30 minuter är dock undantagna från beskattningen (3 §).

Skatten är för videokassetband 25 öre per spelminut och för ljudkassetband 2 öre per spelminut (4 §).

Skatten tas bara ut för magnetband. En ytterligare förutsättning är att bandet är inbyggt i en kassett (2 §). Detta innebär bl. a. att någon skatt inte tas ut på magnetband på öppna spolar, rullband.

Skattskyldig till kassettskatt är den som yrkesmässigt inom landet tillverkar kassetband (6 § 1). En sådan tillverkare skall vara registrerad hos RSV som skattskyldig (8 §). Efter ansökan kan även den som yrkesmässigt avser att göra inspelningar eller kopieringar på video- eller ljudkassetband registreras som skattskyldig (9 § första stycket). För att sådan registrering skall kunna ske ifråga om videokassetband ställs kravet att verksamheten skall vara av mer än ringa omfattning. Slutligen kan den som i mer än ringa omfattning avser att införa skattepliktiga video- eller ljudkassetband till landet för yrkesmässig återförsäljning eller uthyrning registreras (9 § andra stycket).

Den som är registrerad till kassettskatt kan importera eller annars förvärva band utan att då erlägga skatten. Skattskyldigheten för sådana band inträder först när banden levereras till en köpare som inte är registrerad eller när banden första gången hyrs ut eller tas ut ur rörelsen (7 §). Om skattepliktiga band införs till landet av någon som inte är registrerad erläggs skatten till tullmyndigheten (5 §). Den som är registrerad betalar in skatten till RSV enligt deklaration, som skall avse tvåmånadersperioder (10 §).

För den som är registrerad gäller särskilda regler om rätt till avdrag i deklarationen. Dessa är i huvudsak av samma slag som inom punktskatteområdet i övrigt (11 § första stycket 1–4). En särskild avdragsbestämmelse (11 § första stycket 5) gäller emellertid för band för vilka särskild avgift erlagts till stiftelsen Svenska Filminstitutet enligt ett avtal som den 2 mars 1982 träffats mellan staten och företrädare för film- och videobranchen. Enligt avtalet, 1982 års film- och videoavtal, skall videogramuthyrare erlägga avgift till filminstitutet med 40 kr. för långfilm och med 24 kr. för kortfilm. Avtalet finns intaget i prop. 1981/82: 111. Den särskilda avdragsmöjligheten innebär att kassettskatt inte behöver erläggas för band som avgiftsbelagts. Om avgift enligt film- och videoavtalet har betalats av någon som inte är skattskyldig, och som således inte kan göra avdrag i deklaration för kassettskatt, utgår särskild kompensation som utbetalas av RSV efter ansökan (13–18 §§).

3 Riksskatteverkets skrivelse

Enligt RSV:s skrivelse har inkomsterna av kassettskatten för budgetåret 1982/83 (10 månader) varit 15 mkr. och för budgetåret 1983/84 32,5 mkr. Antalet hos RSV registrerade skattskyldiga är 120. RSV:s kostnader för administrationen av skatten uppgår till 600 000 kr per år. RSV:s erfarenheter av kassettskatten uppges i väsentliga hänseenden vara negativa. Skatten är svårhanterlig och utsätts vidare för kvalificerade skatteundrandragande åtgärder som i sin tur medför konkurrenssnedvridningar inom branschen.

Administrativa problem med kassettskatten

Enligt skrivelsen har utvecklingen inom kassettområdet såväl beträffande apparaterna för in- och avspelning som själva kassetbanden lett till att det blivit alltmer komplicerat att beräkna skatten. Ett exempel på svårigheterna är att videosystemen utvecklats så att olika spelhastigheter kan användas för samma band. Det förekommer således att band med en normal speltid om 130 minuter, som i vanliga fall skulle beskattas med 32 kr. 50 öre i kassettskatt, har en speltid om endast 20 minuter i vissa bandspelare. Bandet har då deklarerats som ett band med högst 30 minuters speltid och därigenom helt undgått beskattning. Även bortsett från dessa problem ger principen att räkna skatten efter spelminuter upphov till tillämpningssvårigheter. Bl. a. är det vid import tids- och arbetskrävande för tullmyndigheterna att få fram uppgifter om bandtyp och speltid. 30-minutersregeln har utnyttjats i skatteundandragande syfte så att även band med normala speltider vid import angetts vara 30-minutersband och därigenom undgått beskattning. Att uppgifter om speltid anges riktigt kan endast stickprovsvi kontrolleras. Även för de skattskyldiga innebär kravet att ange antalet spelminuter för banden en avsevärd administrativ omgång.

Administrativt betungande är enligt RSV bl. a. också den särskilda möjligheten att i deklaration göra avdrag för eller få kompensation för skatt på band för vilka avgift erlagts till Svenska Filminstitutet. Cirka 35 skattskyldiga är hos RSV registrerade som kopierare på videokassetband. De sammanlagt yrkade avdragen var för dessa 9,5 mkr under budgetåret 1983/84. Kontrollen av de skattskyldiga erbjuder enligt RSV särskilda svårigheter eftersom redovisningen ofta är bristfällig. Även ärendena om kompensation till icke skattskyldiga som erlagt avgift är enligt RSV mycket resurskrävande.

När det gäller registreringsbestämmelserna har RSV framhållit följande. Den som yrkesmässigt gör inspelningar eller kopieringar på ljudkassetband har rätt att vara registrerad oavsett verksamhetens omfattning. Den som gör samma sak med videokassetband måste göra det i mer än ringa omfattning för att få vara registrerad. Detsamma gäller den som inför skattepliktiga video- eller ljudkassetband för yrkesmässig återförsäljning eller uthyrning. Uttrycket ringa omfattning tillämpas, i enlighet med uttalande i förarbetena, så att det skall vara fråga om mer än 100 000 oinspelade ljudkassetband eller 25 000 videokassetband. Dessa gränser motsvarar enligt RSV en skatt om ca 150 000 kr. resp. 1 milj.kr. I fråga om andra punktskatter har RSV funnit att gränsen för registrering bör dras så att den skatt som skall betalas uppgår till minst 150 000 kr.

Skatteundandragande

Enligt skrivelsen tillämpas flera sätt för att undgå beskattningen. Det vanligaste sättet torde vara smuggling. Framst rör det sig därvid om videokassetband, som på grund av skattens storlek är ett lönande smugelobjekt. Skatteundandragande sker bl. a. också, som nämnts tidigare, genom att felaktiga uppgifter om bandens speltid lämnas vid importen.

Under hösten 1984 har i handeln utbudits videoband till så låga priser att det enligt RSV framstår som osannolikt att någon kassettskatt har erlagts för dem. RSV bedömer att en del av dessa band kan komma från lager som inköpts före kassettskattens införande, men att större delen dock måste misstänkas vara band för vilka skatt rätteligen bort redovisas.

I skrivelsen återges vidare uppgifter från Svenska Magnetbandinstitutet, som beräknat att under 1984 endast en tredjedel av de försålda videobanden beskattats. Av övriga band beräknas en tredjedel vara band som importerats av tillfälliga grossister före skattens ikraftträdande och den återstående tredjedelen insmugglade band. Antalet insmugglade band skulle enligt denna bedömning vara 600 000 för år 1984. Enligt RSV ger dessa siffror sannolikt en i stort sett riktig bild av de mycket besvärliga förhållanden som råder inom videobranchen.

RSV:s förslag

Mot bakgrund av den förhållandevis ringa skatteuppbörden och de avsevärda svårigheterna att kontrollera kassettskatten föreslår RSV att den avskaffas. Om skatten skall behållas måste enligt RSV bestämmelserna förenklas och utformas så att skatten inte blir att betrakta väsentligen som en form av frivillig avgift. RSV föreslår, om skatten behålls, att följande ändringar görs:

1. en styckeskatt införs med en enhetlig skattesats för videoband resp. ljudband och skattesatserna bestäms till sådana belopp att skälen för skatteundandragande avsevärt försvagas,
2. beskattning skall ske även om banden har en speltid om 30 minuter eller kortare,
3. även inspelade ljudkassettband beskattas,
4. definitionen av kassettband justeras så att även byggsatser till sådana band kan beskattas,
5. enhetliga regler införs i fråga om förutsättningarna för registrering som skattskyldig,
6. avdragsbestämmelserna ändras så att skatteundandragande inte kan ske genom att skattskyldig exporterar och därefter ånyo importerar samma band, och
7. rätten att göra avdrag eller erhålla kompensation för skatt på band för vilka avgift erlagts till Svenska Filminstitutet slopas.

4 Remissinstanserna

Remissyttranden över RSV:s skrivelse har avgetts av generaltullstyrelsen, Föreningen IFPI-Video, Grammofonleverantörernas förening, Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), statens kulturråd, STIM, Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (SAMI), Svenska Filminstitutet, Svenska Magnetbandinstitutet och Svenska Musikerförbundet.

De flesta av remissinstanserna tillstyrker att kassettskatten avskaffas. *Generaltullstyrelsen* anför att en mycket stor del av de band som nu säljs är obeskattade, att skatten på grund av sin konstruktion och varans karaktär är mycket svårkontrollerad och att man måste räkna med att smugglingsbenägenheten kommer att kvarstå. Det är *generaltullstyrelsens* bestämda uppfattning att skatten bör avskaffas. *Svenska Magnetbandinstitutet* anför att skatten medfört stora skador för magnetbandbranschen och främjat kriminell verksamhet. Institutet förordar att skatten avskaffas så snart som möjligt.

Föreningen IFPI-Video, *Grammofonleverantörernas förening*, *KLYS*, *STIM*, *SAMI* och *Svenska Musikerförbundet* anser också att kassettskatten bör avskaffas, men att detta bör kopplas till att en upphovsrättslig avgift enligt ett förslag av upphovsrättsutredningen (SOU 1983: 63) genomförs. *Statens kulturråd* anser att behovet av kompensation för hemkopieringen kvarstår och framhåller att någon proposition på grundval av upphovsrättsutredningens förslag ännu inte lämnats. *Svenska Filminstitutet* hänvisar till att 1982 års film- och videoavtal kan sägas upp om skatten avskaffas, att de avgifter som utgår till följd av avtalet ger filminstitutet 17–20 milj. kr. per år och att det från ett kulturpolitiskt perspektiv är viktigt att videokassettskatten behålls och att inkomsterna från denna överförs till kulturområdet. Filminstitutet anser att det inte finns tillräckliga skäl för att avskaffa skatten på videokassetband.

5 Föredraganden

Den särskilda skatten på ljud- och videokassetband infördes den 1 september 1982. Bakgrunden till skatten var den kraftigt ökade användningen av kassetbandspelare och videobandspelare och den ökning av privatkopieringen av band som följde av denna expansion. Privatkopieringen ansågs medföra förfång för rättighetshavare av olika slag genom att deras verk och prestationer utnyttjades på ett sätt som inte varit avsett. Följderna av kopieringen bedömdes också kunna bli en minskning av utbudet av musik på fonogram eller av film- och videoproduktion. Särskilt kunde detta gälla inspelningar som var osäkra från försäljningssynpunkt men kulturpolitiskt angelägna. Utvecklingen ansågs också negativt kunna inverka på antalet arbetstillfällen för musiker och artister, bl. a. genom minskad efterfrågan på skivor och inspelade kassetter samt direkta framföranden.

Skatten avsåg att bereda ekonomiskt utrymme för en kompensation av dessa negativa verkningar av hemkopieringen. Kompensationen genomfördes dels genom direkt ekonomisk ersättning till grupper av rättighetsinnehavare, dels insatser av annat slag på bl. a. musik- och filmområdena.

I övrigt motiverades skatten av statsfinansiella skäl. Skatten beräknades för helt år ge intäkter om ca 35 milj. kr. för ljudkassetbanden och ca 100 milj. kr. för videokassetbanden. Dessa beräkningar gjordes dock med utgångspunkt bl. a. i en högre skattesats såvitt avser ljudkassetbanden.

Enligt min mening är det uppenbart att kassettskatten sådan den nu är utformad inte fungerar väl. Inkomsterna från skatten är betydligt mindre än vad som beräknades när den infördes. För budgetåret 1984/85 var RSV:s uppbörd av kassettskatt 42,6 milj. kr. Tullverkets uppbörd var för samma period 7,0 milj. kr. Den låga uppbörden kan numera endast till ringa del förklaras av att särskilt videokassetter hamstrades innan lagstiftningen trädde i kraft. Det förefaller i stället, mot bakgrund av de uppgifter som tidigare redovisats, vara klart att här föreligger ett betydande skatteundandragande. Detta gäller dock i huvudsak videobanden. Skatteundandragandet leder enligt min mening till oacceptabla förhållanden. Inte minst är det allvarligt att den seriösa handeln drabbas av en omöjlig konkurrenssituation. Enligt min mening föreligger dock inte tillräckliga skäl för att helt slopa skatten. Däremot är det i hög grad angeläget att skatten snarast förenklas. Detta bör enligt min mening ske genom att skattenivån för videokassettdanden sänks och genom att skatten görs oberoende av speltiden.

En enhetlig skattesats oavsett speltid undanröjer vissa praktiska tillämpnings- och kontrollproblem. I samband därmed och i samma syfte bör gränsen för skatteplikten, 30 minuters speltid, slopas.

När det gäller skattenivån kan konstateras att skatten på ljudkassettdanden i förhållande till varans värde är väsentligt lägre än skatten på videokassettdanden. Några särskilda svårigheter med skatten på ljudkassettdanden har inte angetts föreligga. Den nuvarande skattenivån för dessa bör behållas. Däremot bör skattesatsen för videokassettdanden sänkas väsentligt för att marknaden skall kunna fungera. Enligt min mening är det lämpligt att sänka skatten på videokassettdanden till 15 kr. per band. Skatten är f. n. 30 kr. för ett tvåtimmarsband och 45 kr. för ett trettimmarsband. Den enhetliga skattesatsen för ljudkassettdanden bör bestämmas till 1 kr. 50 öre per band, vilket ungefär motsvarar genomsnittet av den nuvarande skatten.

Jag delar RSV:s uppfattning att registreringsbestämmelserna behöver ses över. 9 § andra stycket bör ändras så att där anges som förutsättning för registrering att verksamheten bedrivs i större omfattning, vilket överensstämmer med vad som gäller enligt andra punktskatteförfattningar. Det bör enligt min mening vara möjligt för RSV att fastställa ett skattebelopp som gräns för registreringsmöjligheten. Beloppet bör givetvis kunna justeras när penningvärdets förändringar motiverar det men f. n. torde det av RSV angivna beloppet 150 000 kr. kunna tjäna som riktmärke.

Bestämmelserna i 9 § första stycket innehåller speciella registreringsregler för dem som gör inspelningar eller kopieringar på ljudkassettdanden. Registrering kan i dessa fall ske oavsett verksamhetens omfattning, under förutsättning att den bedrivs yrkesmässigt. Bestämmelsen tillämpas också i praktiken enbart när verksamheten är av liten omfattning, eftersom de större inspelarna eller kopierarna inte köper in tomma kassettdanden utan i stället annat bandmaterial. Regelen bör behållas, men ordalydelsen bör anpassas efter vad som föreslås i fråga om 9 § andra stycket. För de verksamheter det här är fråga om saknas det också skäl att tillåta att kassettdanden importeras utan att skatt på banden erläggs till tullmyndighet. Jag föreslår därför att 5 § ändras så att möjligheten att ta in kassettdanden

utan att betala skatt till tullen inskränks till att avse dem som registreras enligt 9 § andra stycket.

I enlighet med RSV:s förslag bör definitionen av kassetband ändras så att den entydigt omfattar också byggsatser. Likaså bör förslaget om ändring av avdragsbestämmelserna genomföras så att dessa inte skall kunna leda till skattefrihet för band som exporteras och därefter importeras. De nuvarande bestämmelserna skulle nämligen kunna tolkas så att skattefrihet uppnås om banden efter importen tillfälligt sänds ut ur landet igen.

Jag är inte beredd att föreslå ett genomförande av RSV:s förslag om skatt också på inspelade ljudkassetter och om slopad avdragsrätt för band för vilka avgift erlagts till Svenska Filminstitutet.

Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 1986. Den som är registrerad vid utgången av år 1985 bör senast den 27 januari 1986 lämna uppgift till RSV om sitt lager av kassetband vid utgången av år 1985.

6 Lagrådets hörande

Med hänsyn till att erforderliga lagstiftningsåtgärder är av enkel beskaffenhet anser jag att lagrådets yttrande över lagförslagen inte behöver inhämtas.

7 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta ett inom finansdepartementet upprättat förslag till

lag om ändring i lagen (1982: 691) om skatt på vissa kassetband.

Ärendet bör, med hänsyn till det föreslagna ikraftträdandet, behandlas under innevarande höst.

8 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.